

Rotterdam, 5 november 2013.

Onderwerp:

Beantwoording van de schriftelijke vragen van het raadslid A. Bonte (GroenLinks) over schaliegas.

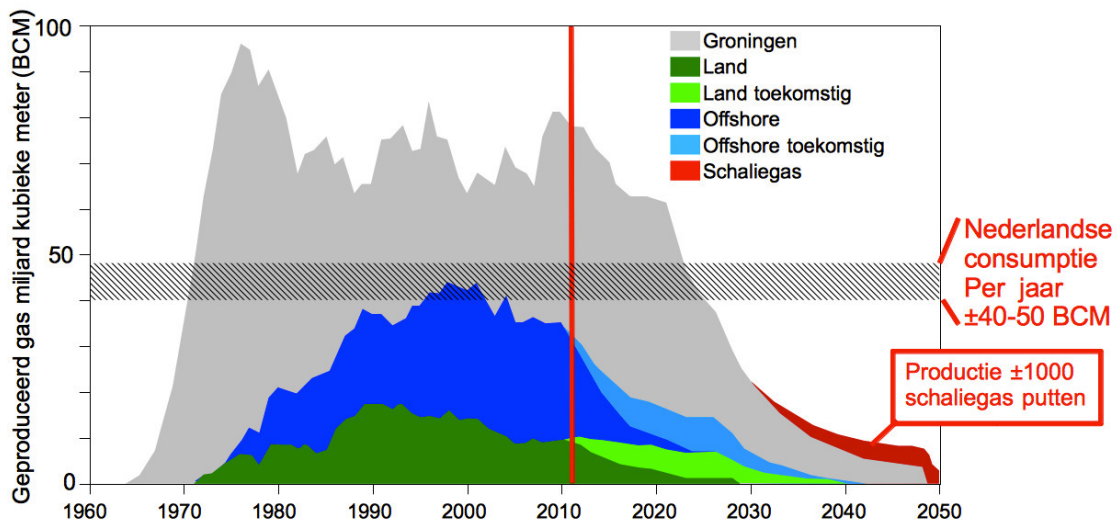
Aan de Gemeenteraad.

Op 4 oktober 2013 stelde het raadslid A. Bonte (GroenLinks) ons schriftelijke vragen over schaliegas.

Inleidend wordt gesteld:

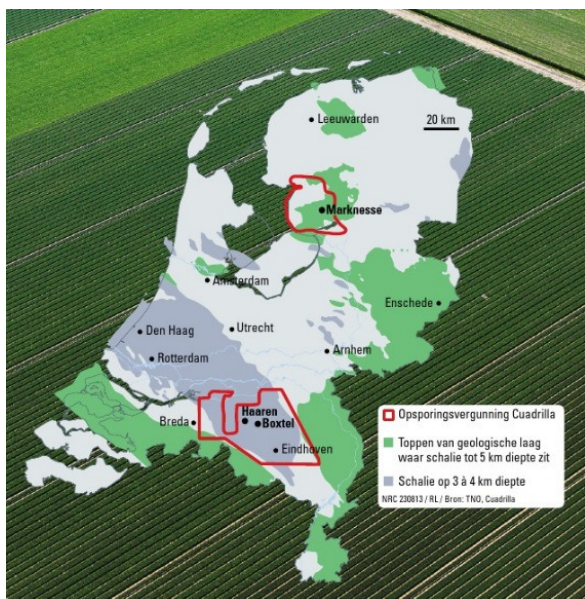
“Minister Kamp heeft onlangs aangekondigd de komende anderhalf jaar te onderzoeken op welke plekken er in Nederland geboord kan worden naar schaliegas. Hij wil vergunningaanvragen voor boringen niet langer leidend laten zijn in de locatiekeuze, maar wil hij zélf het initiatief nemen om locaties aan te wijzen waar proefboringen plaats kunnen vinden.

GroenLinks maakt zich ernstige zorgen over de schaliegaswinningen, vanwege de grote risico's voor het milieu en de kans op aardbevingen. Zelfs bij het slaan van 1.000 putten helpt schaliegas niet aan het oplossen van het Nederlandse gastekort in de nabije toekomst (zie grafiek). Alleen inzet op duurzame (dus permanente) bronnen van energie zorgt voor echte energiezekerheid in de nabije toekomst. Het bedrijfsleven kan de miljardeninvesteringen in de ontwikkeling van schaliegasputten daarom beter inzetten op innovatieve duurzame energiebronnen. Denk bijvoorbeeld aan getijdenstroom of energiewinning uit de botsing tussen zoet en zout water, maar vanzelfsprekend ook aan wind, zon en biomassa.

Niet voor niets hebben meer dan tachtig gemeenten en drie provincies al besloten dat op hun grondgebied schaliegaswinning niet mag.

Ook in de bodem onder Rotterdam zit schaliegas, drie tot vier kilometer diep. GroenLinks wil de onderzoeksperiode van minister Kamp naar boorlocaties niet afwachten en roept het college op om ook Rotterdam uit te roepen tot schaliegasvrije gemeente. We kunnen het ons immers niet permitteren om onze waterkwaliteit in de waagschaal te leggen, met als enige resultaat dat de overgang naar een echt duurzame energievoorziening met enkele jaren wordt vertraagd.”

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is bij u bekend of op Rotterdams grondgebied sprake is (geweest) van interesse om naar schaliegas te boren? Zo ja, kunt u de locaties en de bedrijven noemen die interesse hebben getoond?

Antwoord:

Nee, specifiek op schaliegas gerichte projecten (boren of winnen) zijn ons niet bekend voor de regio Rotterdam.

Vraag 2:

Kunt u aangeven of het onderzoek van minister Kamp naar mogelijke locaties voor proefboringen zich ook richt op het Rotterdams grondgebied? Zo ja, welke locaties worden in ogenschouw genomen?

Antwoord:

Ja, dit maken wij op uit de brief van minister Kamp (18 september 2013, kenmerk DGETM-EM / 13157523) aan de Tweede Kamer. Deze brief is als bijlage bij onze beantwoording bijgevoegd.

Vraag 3:

Bent u het met GroenLinks eens dat op dit moment de veiligheid t.b.v. grond- en oppervlaktewater niet kan worden gegarandeerd bij de winning van schaliegas?

Antwoord:

De op te stellen structuurvisie/plan-MER geeft voor alle potentiële locaties in Nederland inzicht in de te verwachten invloeden op milieu, veiligheid, landschap en natuur, mocht worden besloten tot opsporing en winning van schaliegas over te gaan. De veiligheid van onder andere grond- en oppervlaktewater is onderdeel van dit onderzoek. Minister Kamp heeft gesteld dat het uitgesloten is dat bij locaties waarin de veiligheid in het geding is, boringen zullen worden uitgevoerd. Ook voor ons college staat veiligheid voorop. Mocht uit onderzoek inderdaad blijken dat schaliegas op locaties binnen onze gemeentegrenzen niet verantwoord kan worden opgespoord of gewonnen, dan zal ons college zich daar vanzelfsprekend tegen verzetten.

Vraag 4:

Bent u het met GroenLinks eens dat - zonder omhalen - zo spoedig mogelijk moet worden overgegaan op de inzet van echt duurzame en toekomstbestendige energiebronnen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja. De gemeente Rotterdam loopt met het Rotterdam Climate Initiative voorop in de verduurzaming van stad en haven, dit is ook expliciet de inzet van het programma Duurzaam. Het verduurzamen van energieverbruik en inzet op duurzame en toekomstbestendige energiebronnen zijn hier integraal onderdeel van. Dit is en blijft onze inzet.

Vraag 5:

Wilt u Rotterdam uitroepen tot schaliegasvrije gemeente?

Antwoord:

Nee, dit is vooralsnog niet aan de orde. Ons college volgt de ontwikkelingen nauwgezet. Ook zullen wij de onderzoeksresultaten kritisch beoordelen. Veiligheid is hierbij een randvoorwaarde. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek en ons oordeel daarover zullen wij de vervolgoers bepalen.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

Ph. F. M. Raets

A. Aboutaleb

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum 18 september 2013
Betreft Vervolgstap schaliegas

Geachte Voorzitter,

Op 26 augustus jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over het onderzoek dat door het ingenieursbureau Witteveen+Bos in mijn opdracht is uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen en risico's van de opsporing en winning van schalie- en steenkoolgas¹. Ik heb daarbij aangegeven dat ik het rapport van Witteveen+Bos voor advies heb voorgelegd aan de Commissie m.e.r. en dat ik een besluit over het vervolg zou nemen na ontvangst van dit advies.

In de contacten met de voorzitter van de werkgroep van de Commissie m.e.r. kwam de mogelijkheid naar voren voorafgaand aan de besluitvorming over een eventuele proefboring naar schaliegas een structuurvisie/plan-MER op te stellen. Met deze brief informeer ik u dat ik heb besloten om daartoe over te gaan.

Het onderzoek van Witteveen+Bos geeft aan dat de gevolgen en risico's, die mogelijk zijn verbonden aan de opsporing en winning van schaliegas, beheersbaar zijn en binnen de bestaande wettelijke kaders afdoende kunnen worden geadresseerd. Het onderzoek geeft daarmee aan dat risico's rond de opsporing en winning van schaliegas in Nederland in het algemeen te ondervangen zijn.

Het is vanzelfsprekend dat lokale belangen een belangrijke rol spelen bij een eventuele proefboring. Zoals ik in mijn voornoemde brief heb aangegeven voorziet het opstellen van een locatiespecifieke Milieueffectrapportage (MER), die ik van een initiatienemer zal verlangen voordat een eventuele proefboring plaats zal kunnen vinden, in de beoordeling van locatiespecifieke factoren als de mogelijke effecten op natuur, mens en milieu. Als uit die rapportage blijkt dat schaliegas op de beoogde locatie niet verantwoord kan worden opgespoord of gewonnen, dan acht ik het uitgesloten dat daar een boring zal worden uitgevoerd.

Noch het onderzoek van Witteveen+Bos, noch een locatiespecifieke MER geeft antwoord op de vraag wat de meest geschikte locaties in Nederland zijn voor de opsporing en eventuele winning van schaliegas. Door vooraf op basis van een uitvoerige studie in kaart te brengen welke locaties op nationaal niveau potentieel

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**

Directie Energiemarkt

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGETM-EM / 13157523

Bijlage(n)

1.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 28 982, nr. 132

geschikt zijn, kan de rijksoverheid meer sturing geven aan de ruimtelijke ontwikkeling dan in de huidige situatie, waarin in eerste instantie de initiatiefnemer de locatie bepaalt en de overheid achteraf beoordeelt of die locatie aanvaardbaar is. Ik vind dat voor schaliegas een onwenselijke situatie en zal daar verandering in aanbrengen.

Ik zal opdracht geven om een structuurvisie/plan-MER op te laten stellen. Hierin wordt onderzocht welke locaties in het land het meest geëigend zijn voor eventuele proefboringen. Op die manier kan ik mij daar een oordeel over vormen en komen vervolgens alleen locaties in beeld waarvan vooraf bekend is dat daar de eventuele winning van schaliegas het meest kansrijk is en waar de gevolgen voor natuur, mens en milieu het beste kunnen worden geborgd.

Pas nadat de structuurvisie/plan-MER mij dit beeld heeft gegeven zal ik weer aanvragen voor opsporingsvergunningen in behandeling nemen. Voor de gebieden waarvoor reeds een opsporingsvergunning is verleend, zal met de initiatiefnemers worden afgesproken dat er geen stappen worden gezet alvorens de structuurvisie/plan-MER meer inzicht heeft gegeven in de meest geëigende locaties voor een proefboring. Er zullen dus geen proefboringen naar schaliegas worden uitgevoerd gedurende de tijd die benodigd is voor het opstellen van de structuurvisie/plan-MER.

De op te stellen structuurvisie/plan-MER geeft voor alle potentiële locaties in Nederland inzicht in de te verwachten invloeden op milieu, veiligheid, landschap (incl. cultureel erfgoed) en natuur mocht worden besloten tot opsporing en winning van schaliegas over te gaan. Zo wordt informatie verzameld die als basis kan dienen voor het bepalen van de meest geschikte locatie(s) voor een (eventuele) proefboring.

In de structuurvisie/plan-MER zal worden gekeken naar heel Nederland. Voor het bepalen van de te onderzoeken locaties kan bijvoorbeeld de door TNO in het kader van de Structuurvisie Ondergrond opgestelde Schaliegaskaart Nederland² als basis dienen. Deze kaart laat zien dat schaliegas zich naar verwachting in grote delen van Nederland bevindt. Het gaat dan niet alleen om de tot nu toe beoogde locaties, maar ook om een groot aantal andere. Dit betekent dat grofweg een kwart van Nederland onderwerp van onderzoek is.

Zowel tijdens de voorbereiding, als bij de uitvoering en na afronding van de structuurvisie/plan-MER zal er ruimte zijn voor inspraak en overleg. Lokale bestuurders en inwoners zullen hierbij worden betrokken, net als de Commissie m.e.r. en eventuele andere belanghebbenden. Ook na het opstellen van de structuurvisie/plan-MER en de daarop volgende keuze voor de meest geschikte locaties, blijft gelden dat uiteindelijk locatiespecifieke vergunningen en instemmingen zullen moeten worden verkregen. Hiervoor moet aangetoond

² http://www.tno.nl/downloads/Schaliegas_NL_TNO_2013.pdf

worden dat opsporing en eventuele winning veilig en verantwoord kunnen. Zoals ik ook heb aangegeven in mijn eerdergenoemde brief, zal daarvoor alsnog een locatiespecifieke MER moeten worden opgesteld. Ook daarbij is ruime gelegenheid voor inspraak en overleg.

Ik schat dat het opstellen van de structuurvisie/plan-MER één tot anderhalf jaar zal duren. Deze tijd zal ik benutten om samen met o.a. drinkwaterbedrijven, de mijnbouwsector en Staatstoezicht op de Mijnen te onderzoeken hoe de door Witteveen+Bos gesignaleerde risico's ten aanzien van bijvoorbeeld de mogelijke vervuiling van grond- en oppervlaktewater verder kunnen worden verkleind, bijvoorbeeld door de ontwikkeling en toepassing van nieuwe technieken. De risico's zijn volgens de onderzoekers goed te ondervangen, maar ik vind het desalniettemin wenselijk deze zo veel mogelijk in te perken.

Tevens zal ik verkennen op welke manier ik lokale overheden meer kan betrekken bij het vaststellen van de voorwaarden en condities waaronder vergunningen voor de opsporing en de mogelijke winning van schaliegas kunnen worden verleend.

Tot slot

Uit het bovenstaande volgt dat ik de stapsgewijze aanpak, die ik heb geschetst in mijn brief van 26 augustus, aanvul met een extra stap in de vorm van een structuurvisie/plan-MER. Ik vind het belangrijk om zowel de nationale als de regionale en lokale belangen goed tegen elkaar te kunnen afwegen. Veiligheid en welzijn zijn zeer belangrijk, maar in mijn afweging houd ik ook rekening met de financiële en economische belangen die voor Nederland zijn verbonden aan de winning van gas in het algemeen en dus ook aan de winning van schaliegas. Een open en transparant proces waarin de Nederlandse burger goed wordt geïnformeerd over alle aspecten van schaliegas acht ik daarbij van grote waarde. Uit in een opdracht van Economische Zaken uitgevoerd onderzoek blijkt dat daar ook behoefte aan bestaat. De uitkomsten van dit onderzoek vindt u in de bijlage. Hiermee voldoe ik aan het verzoek van het lid Van Tongeren (verzoek d.d. 11 september 2013, uw kenmerk: 2013Z16958/2013D35140).

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken